

USTAWA
z dnia 21 sierpnia 1997 r.

**o zmianie ustaw - Prawo o ustroju sądów powszechnych,
Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o księgach wieczystych
i hipotece oraz ustawy o prokuraturze**

Art. 1.

W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25, Nr 77, poz. 355, Nr 91, poz. 421 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 34, poz. 163 i Nr 81, poz. 406, z 1996 r. Nr 77, poz. 367 oraz z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 98, poz. 604 i Nr 106, poz. 679) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 29 w § 3 skreśla się wyrazy "i rejonowych";
- 2) w art. 41 w § 1:
 - a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

"1) ustala podział czynności w sądach, określa zasady zastępstw sędziów i referendarzy sądowych, a także zasady przydziału spraw poszczególnym sędziom oraz referendarzom sądowym, chyba że ustawa stanowi inaczej,"
 - b) skreśla się pkt 6,
 - c) pkt 10 otrzymuje brzmienie:

"10) wyraża opinię w innych sprawach osobowych dotyczących sędziów oraz referendarzy sądowych, a także w sprawach przedstawionych przez prezesa sądu wojewódzkiego, prezesa sądu apelacyjnego, Krajową Radę Sądownictwa oraz Ministra Sprawiedliwości.";
- 3) art. 41¹ otrzymuje brzmienie:

"Art. 41¹. §1. Zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego składa się z sędziów tego sądu. Przepisy art. 38 § 2-6 oraz art. 39 i 40 stosuje się odpowiednio do zgromadzenia ogólnego sędziów i kolegium sądu apelacyjnego.

§2. Kolegium sądu apelacyjnego realizuje zadania określone w ustawie, nie zastrzeżone do wyłącznej właściwości zgromadzenia ogólnego, a w szczególności:

 - 1) ustala podział czynności w sądzie, określa zasady zastępstw sędziów oraz zasady przydziału spraw poszczególnym sędziom, chyba że ustawa stanowi inaczej,
 - 2) przedstawia zgromadzeniu ogólnemu opinię o kandydatach na stanowiska sędziów sądu apelacyjnego,
 - 3) wyraża, na wniosek prezesa sądu, opinię o kandydatach na stanowisko wiceprezesa sądu apelacyjnego,
 - 4) powołuje i odwołuje przewodniczących wydziałów w sądzie apelacyjnym,

- 5) wyraża opinię o kandydatach na stanowiska: przewodniczących wydziałów w sądach wojewódzkich, wizytatorów oraz kierowników szkolenia w sądzie apelacyjnym i w sądach wojewódzkich,
 - 6) rozpatruje wnioski wynikające z wizytacji i lustracji sądów,
 - 7) rozpatruje odwołania od rozstrzygnięcia prezesa sądu apelacyjnego, odmawiającego zgody na podjęcie dodatkowego zatrudnienia przez sędziego,
 - 8) wyraża opinię w innych sprawach osobowych dotyczących sędziów, a także w sprawach przedstawionych przez prezesa sądu apelacyjnego, Krajową Radę Sądownictwa i Ministra Sprawiedliwości.";
- 4) w art. 51 w § 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:
- "6) pracował w charakterze asesora sądowego lub prokuratorskiego co najmniej 2 lata,";
- 5) w art. 59 w § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
- "3) przekroczył 65 lat, chyba że Krajowa Rada Sądownictwa - z inicjatywy prezesa sądu wojewódzkiego, podjętej w stosunku do sędziego sądu rejonowego lub wojewódzkiego, bądź z inicjatywy prezesa sądu apelacyjnego, podjętej w stosunku do sędziego tego sądu, z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości lub na wniosek sędziego - wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska, nie dłużej jednak niż do ukończenia 70 lat,";
- 6) w art. 63:
- a) w § 1 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy "a na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego - także w Sądzie Najwyższym.",
 - b) w § 3 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:
"Prezes sądu apelacyjnego, po uzyskaniu zgody kolegium sądu apelacyjnego, może delegować do sądu apelacyjnego sędziego sądu wojewódzkiego z obszaru właściwości danego sądu apelacyjnego również na czas nie dłuższy niż miesiąc w ciągu roku.";
- 7) w art. 70 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:
"Dotyczy to także sędziego sądu apelacyjnego, który powinien niezwłocznie zawiadomić prezesa sądu apelacyjnego.";
- 8) w art. 73 w § 4 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:
"Urlopu do załatwienia spraw osobistych i rodzinnych sędziom sądu apelacyjnego udziela prezes sądu apelacyjnego.";
- 9) po art. 79 dodaje się art. 79¹ w brzmieniu:
- "Art. 79¹. §1. Sędzia mianowany, powołany lub wybrany do pełnienia funkcji w organach państwowych, samorządu terytorialnego, w służbie dyplomatycznej, konsularnej lub w organach organizacji międzynarodowych działających na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską jest obowiązany zrzec się swojego stanowiska.
- §2. Sędzia, który zrzekł się stanowiska z przyczyn określonych w §1, może powrócić na poprzednio zajmowane stanowisko sędziego, jeżeli przerwa w pełnieniu obowiązków sędziego nie przekracza 5 lat.
- §3. W wypadku przewidzianym w § 2 Krajowa Rada Sądownictwa z inicjatywy sędziego, po uzyskaniu pozytywnej opinii zgromadzenia ogólnego sędziów właściwego sądu, może przedstawić Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie go na

poprzednio zajmowane stanowisko, niezależnie od liczby stanowisk sędziowskich w danym sądzie.";

10) w art. 85 § 1 otrzymuje brzmienie:

"§1. Rzecznika dyscyplinarnego wybiera kolegium sądu apelacyjnego spośród sędziów tego sądu.";

11) w art. 103:

a) dotychczasowa treść otrzymuje oznaczenie § 1,

b) po § 1 dodaje się § 2 i 3 w brzmieniu:

"§2. Sąd dyscyplinarny, zawieszając sędziego w czynnościach służbowych, może obniżyć do 50% wysokość jego wynagrodzenia na czas trwania tego zawieszenia; nie dotyczy to osób, w stosunku do których wszczęto postępowanie o ubezwłasnowolnienie.

§3. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne zostało umorzone lub zakończyło się uniewinnieniem, sędziemu wypłaca się zatrzymane wynagrodzenie.";

12) art. 113 otrzymuje brzmienie:

"Art. 113. §1. Stosunek pracy z aplikantem sądowym nawiązuje się na podstawie mianowania na czas określony, oznaczony w akcie mianowania.

§2. Aplikanta sądowego mianuje i zwalnia prezes sądu apelacyjnego.

§3. Mianowanie aplikanta następuje po przeprowadzeniu konkursu przez prezesa sądu apelacyjnego.

§4. Przed podjęciem obowiązków aplikant sądowy składa ślubowanie wobec prezesa sądu apelacyjnego według następującej roty:

"Ślubuję uroczyście sumiennie wypełniać obowiązki aplikanta sądowego, w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości oraz dochować tajemnicy państwowej i służbowej."

§ 5. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, określa tryb przeprowadzania konkursu, o którym mowa w § 3.";

13) w art. 114:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

"§1. Aplikacja sądowa trwa dwa lata i sześć miesięcy.",

b) skreśla się § 3;

14) w art. 115:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

"§2. Minister Sprawiedliwości może powierzyć asesorowi sądowemu pełnienie czynności sędziowskich w sądzie rejonowym na czas określony, nie przekraczający dwóch lat, za zgodą kolegium sądu wojewódzkiego. Możliwe jest ponowne powierzenie tych czynności asesorowi, jednakże ten okres, łącznie z okresem poprzednim, nie może być dłuższy niż trzy lata. W tym samym trybie asesorowi mogą być powierzone czynności sędziowskie w sądzie wojewódzkim jako odwoławczym.",

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

"§3. Do asesorów sądowych, którym powierzono pełnienie czynności sędziowskich, stosuje się przepisy dotyczące sędziów.",

c) po § 3 dodaje się § 4 w brzmieniu:

"§4. Asesorem sądowym nie można być dłużej niż trzy lata. Minister Sprawiedliwości może zwolnić asesora, po uprzednim wypowiedzeniu, za zgodą kolegium sądu wojewódzkiego; przepis art. 60 § 1 stosuje się odpowiednio.";

15) po art. 117 dodaje się art. 117¹-117³ w brzmieniu:

"Art. 117¹. Prezes sądu apelacyjnego, na wniosek kolegium sądu wojewódzkiego, może zezwolić na odbywanie aplikacji pozaetatowej osobie, która:

- 1) spełnia wymagania określone w art. 51 § 1 pkt 1-3,
- 2) została zakwalifikowana na aplikację przez komisję egzaminacyjną po przeprowadzeniu konkursu, o którym mowa w art. 113 § 3.

Art. 117². §1. Prezes sądu apelacyjnego, na wniosek prezesa sądu wojewódzkiego, cofa aplikantowi zezwolenie na odbywanie aplikacji pozaetatowej, jeżeli:

- 1) zrezygnuje on z odbywania aplikacji,
- 2) rażąco narusza obowiązki aplikanta.

§2. Cofnięcie zezwolenia na odbywanie aplikacji pozaetatowej następuje z dniem określonym przez prezesa sądu apelacyjnego.

Art. 117³. Do aplikantów pozaetatowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 111, art. 113 § 2, art. 114 § 1, 2 i 4.";

16) tytuł działu V otrzymuje brzmienie:

"Kuratorzy, komornicy, referendarze sądowi, sekretarze i inni pracownicy sądowi";

17) w art. 120:

- a) w § 5 po wyrazach "art. 72" skreśla się wyrazy "§ 1",
- b) po § 5 dodaje się § 6 w brzmieniu:

"§6. Wynagrodzenie zasadnicze kuratorów zawodowych stanowi, odpowiednio do rangi stanowiska, wielokrotność prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej.";

18) art. 122 otrzymuje brzmienie:

"Art. 122. §1. W sądach rejonowych mogą być zatrudnieni referendarze sądowi do wykonywania określonych czynności należących do sądów w zakresie postępowania w sprawach związanych z prowadzeniem ksiąg wieczystych i rejestrów sądowych.

§2. Na stanowisko referendarza sądowego może być mianowany ten, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- 2) jest nieskazitelnego charakteru,
- 3) ukończył wyższe studia prawnicze lub wyższe studia administracyjne,
- 4) odbył aplikację referendarską i złożył egzamin referendarski albo odbył aplikację sądową, prokuratorską, notarialną, adwokacką lub radcowską i złożył odpowiedni egzamin albo złożył egzamin referendarski,
- 5) ukończył 24 lata.

§3. Aplikacja referendarska trwa sześć miesięcy.";

19) po art. 122 dodaje się art. 122¹ w brzmieniu:

"Art. 122¹. §1. Stosunek pracy z referendarzem sądowym nawiązuje się na podstawie mianowania, z dniem określonym w akcie mianowania.

- §2. Referendarza sądowego mianuje i zwalnia Minister Sprawiedliwości na wniosek prezesa sądu wojewódzkiego.
- §3. Przed podjęciem pracy referendarz sądowy składa ślubowanie wobec prezesa sądu wojewódzkiego według następującej roty:
- "Ślubuję uroczyście na powierzonym mi stanowisku referendarza sądowego służyć wiernie narodowi polskiemu, sumiennie i starannie wykonywać obowiązki urzędowe, przestrzegać prawa, kierować się zasadami godności i uczciwości oraz dochować tajemnicy państwowej i służbowej".
- §4. Do referendarzy sądowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 24 § 1, art. 26, 53, art. 69 § 1, art. 72, 73 i art. 79 § 1.
- §5. Za naruszenie swoich obowiązków referendarz sądowy ponosi odpowiedzialność porządkową lub dyscyplinarną na zasadach obowiązujących urzędników państwowych.";
- 20) po art. 123 dodaje się art. 123¹ w brzmieniu:
- "Art. 123¹. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa wysokość wynagrodzenia kuratorów zawodowych.";
- 21) w art. 124:
- a) w § 1:
- w pkt 4 skreśla się wyrazy "referendarza i", a na końcu kropkę zastępuje się przecinkiem,
 - po pkt 4 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
- "5) szczególne warunki mianowania referendarza sądowego, zmiany warunków pracy oraz rozwiązywania stosunku pracy, a także organizację aplikacji referendarskiej, przebieg egzaminu, skład komisji egzaminacyjnej, sposób powoływania jej członków i postępowania komisji egzaminacyjnej.";
- b) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:
- "§2a. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady wynagradzania referendarza sądowego.";
- c) w § 3 wyraz "referendarzy" zastępuje się wyrazami "referendarzy sądowych".

Art. 2.

W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703 oraz z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471 i Nr 102, poz. 643) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

"§1a. W wypadkach wskazanych w ustawie czynności w postępowaniu cywilnym mogą wykonywać działający w sądach referendarze sądowi. W zakresie czynności im powierzonych referendarze sądowi posiadają kompetencje sądu, z uwzględnieniem przepisów art. 518¹ § 1 i 2.";

2) po art. 509 dodaje się art. 509¹ w brzmieniu:

"Art. 509¹. § 1. Czynności w sprawach o wpis w księdze wieczystej i w postępowaniu o założenie księgi wieczystej może wykonywać referendarz sądowy.

§2. Czynności w postępowaniu rejestrowym może wykonywać referendarz sądowy, z wyłączeniem prowadzenia rozprawy. Referendarz sądowy nie może jednak wydać postanowienia zarządzającego pierwszy wpis spółek akcyjnych ani dokonać wpisu zmian w statutach tych spółek.";

3) po art. 518 dodaje się art. 518¹ w brzmieniu:

"Art. 518¹. §1. Na orzeczenie referendarza sądowego przysługuje skarga do sądu rejonowego.

§2. W razie wniesienia skargi orzeczenie referendarza sądowego traci moc, a sąd rejonowy rozpoznaje sprawę jako sąd pierwszej instancji.

§3. W razie wniesienia skargi na wpis w księdze wieczystej, wpis nie traci mocy. Niezwłocznie po wniesieniu skargi sąd wpisuje z urzędu wzmiankę o jej wniesieniu. Rozpoznając sprawę, sąd wydaje postanowienie, w którym zaskarżony wpis utrzymuje w mocy albo uchyla go w całości lub w części i w tym zakresie wnioszek oddala.

§4. Skargę wnosi się do sądu w terminie tygodniowym:

1) od dnia czynności, gdy uczestnik był przy niej obecny lub był o jej terminie zawiadomiony,

2) w innych wypadkach niż wymienione w pkt 1 - od dnia doręczenia zawiadomienia uczestnika o dokonaniu czynności,

3) w wypadku braku zawiadomienia - od dnia dowiedzenia się o dokonaniu czynności.

§5. Skargę spóźnioną sąd oddala.".

Art. 3.

W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 19, poz. 147, z 1991 r. Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1994 r. Nr 85, poz. 388 oraz z 1996 r. Nr 107, poz. 499) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 23 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

"Czynności sądu w zakresie prowadzenia ksiąg wieczystych mogą wykonywać referendarze sądowi.";

2) w art. 54 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

"Nie dotyczy to orzeczeń i zarządzeń wydanych przez referendarzy sądowych; w takich wypadkach stosuje się przepisy art. 518¹ Kodeksu postępowania cywilnego.".

Art. 4.

W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 1994 r. Nr 19, poz. 70 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 34, poz. 163, z 1996 r. Nr 77, poz. 367 oraz z 1997 r. Nr 90, poz. 557, Nr 98, poz. 604 i Nr 106, poz. 679) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 65 dodaje się art. 65a w brzmieniu:

"Art. 65a. 1. Prokurator mianowany, powołany lub wybrany do pełnienia funkcji w organach państwowych, samorządu terytorialnego, służby dyplomatycznej, konsularnej lub w organach organizacji międzynarodowych działających na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską jest obowiązany zrzec się swojego stanowiska.

2. Prokurator, który zrzekł się stanowiska z przyczyn określonych w ust. 1, może powrócić na poprzednio zajmowane stanowisko prokuratora, jeżeli przerwa w pełnieniu obowiązków prokuratora nie przekracza 5 lat.

3. W wypadku przewidzianym w ust. 2 Prokurator Generalny, na wniosek prokuratora, który zrzekł się stanowiska, może powołać go na poprzednio zajmowane stanowisko, niezależnie od liczby stanowisk prokuratorskich w danej powszechnej jednostce organizacyjnej.";

2) art. 90 otrzymuje brzmienie:

"Art. 90. Aplikacja prokuratorska polega na przygotowaniu aplikanta do należytego wykonywania obowiązków prokuratora i trwa dwa lata i sześć miesięcy.";

3) w art. 91:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Aplikanta prokuratury mianuje na czas określony, oznaczony w akcie mianowania, i zwalnia: w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury - prokurator apelacyjny, w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury - Naczelny Prokurator Wojskowy.";

b) po ust. 3 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

"4. Aplikantem w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury może być mianowana przez prokuratora apelacyjnego osoba, która została zakwalifikowana na aplikację przez komisję egzaminacyjną, po przeprowadzeniu konkursu.

5. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, określa tryb przeprowadzania konkursu, o którym mowa w ust. 4.";

4) art 92 otrzymuje brzmienie:

"Art. 92. Przed podjęciem obowiązków aplikant powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury składa ślubowanie wobec prokuratora apelacyjnego według następującej roty:

"Ślubuję uroczyście sumiennie wypełniać obowiązki aplikanta prokuratury, w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości oraz dochować tajemnicy państwowej i służbowej.";

5) w art. 94:

a) w ust. 2 wyrazy "Prokurator wojewódzki" zastępuje się wyrazami "Prokurator apelacyjny.",

b) w ust. 5 skreśla się dwukropek, pkt 1 oraz oznaczenie pkt 2;

6) po art. 94 dodaje się art. 94a-94c w brzmieniu:

"Art. 94a. Prokurator apelacyjny, na wniosek prokuratora wojewódzkiego, może zezwolić na odbywanie aplikacji pozaetatowej osobie, która:

1) spełnia wymagania określone w art. 14 ust. 1 pkt 1-3,

2) została zakwalifikowana przez komisję egzaminacyjną po przeprowadzeniu konkursu, o którym mowa w art. 91 ust. 4.

Art. 94b. 1. Prokurator apelacyjny, na wniosek prokuratora wojewódzkiego, cofa aplikantowi zezwolenie na odbywanie aplikacji pozaetatowej, jeżeli:

- 1) zrezygnuje on z odbywania aplikacji,
- 2) rażąco narusza obowiązki aplikanta.

2. Cofnięcie zezwolenia na odbywanie aplikacji pozaetatowej następuje z dniem określonym przez prokuratora apelacyjnego.

Art. 94c. Do aplikantów pozaetatowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 90, art. 94 ust. 1, 2 i 4."

Art. 5.

Pracownicy sądowi, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zajmują stanowiska referendarzy sądowych w rozumieniu dotychczasowych przepisów ustawy, o której mowa w art. 1, stają się z tym dniem starszymi inspektorami sądowymi.

Art. 6.

Do osób, które rozpoczęły aplikację sądową lub prokuratorską przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 7.

Do asesorów sądowych, którym powierzono pełnienie czynności sędziowskich przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 8.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.